Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021

విశ్వంభరకావ్యం – విశ్లేషణ

డా.నందవరం మృదుల
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్
తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు
ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల (అటానమస్)-బేగంపేట -హైదరాబాద్

అనేక ప్రక్రియల్లో రచన సాగించి తెలుగు సాహిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేసి, జ్ఞానపీఠ పురస్కారాన్ని అందుకున్న రెండవ తెలుగు కవి - సింగిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి గారు. కవిగా, పండితుడిగా, ప్రయోగశీలిగా, మేధావిగా, ఉపన్యాసకుడుగా, పరిశోధకుడుగా, చైతన్యమూర్తిగా, కార్యదక్షుడిగా ఆయన వ్యక్తిత్వం బహుముఖీనమైనది. 1988 లో జ్ఞాన పీఠ అవార్డును దక్కించుకున్న విశ్వంభర కావ్యాన్ని విశ్లేషిస్తే నారాయణరెడ్డి గారి ప్రతిభ మనకు అవగతం అవుతుంది. తెలుగు కవితా ప్రపంచంలో వచన కవితా ప్రక్రియకు ఒక ఇతిహాస గౌరవాన్ని తీసుకువచ్చిన మహాకావ్యం 'విశ్వంభర'.

1. భూమిక

సాంప్రదాయ కావ్యాలకు భిన్నంగా 'సామాన్య మానవుడిని' కథానాయకుడిగా నిలబెట్టిన అపురూప సృష్టి ఇది. విశ్వంభర కావ్యం - భౌతిక, భౌతికేతర (తాత్విక) పరిణామాలను విశ్లేషిస్తుంది. అనాది మానవుడు ఆధునిక మానవుడిగా మారిన క్రమం, ప్రకృతిపై అతను సాధించిన విజయం, అదే సమయంలో తన అంతరంగంలో అతను ఎదుర్కొంటున్న నైతిక పతనం, మేధస్సుకు-హృదయానికి మధ్య జరుగుతున్న నిరంతర సంఘర్షణ వంటి అంశాలను ఈ వ్యాసం చారిత్రక, మనోవైజ్ఞానిక, సాహిత్య కోణాల్లో సమగ్రంగా చర్చిస్తుంది.

"నేను పుట్టక ముందే
నెత్తిమీద నీలి తెర
కాళ్ల క్రింద ధూళిపొర"....

అనే కవితా పంక్తులతో మొదలైన విశ్వంభర కావ్యం - సృష్టి రహస్యాలను, మానవుని మొదలును తెలియజేస్తాయి.

సాహిత్యం ఎప్పుడూ సమాజానికి దర్పణం. ప్రాచీన కాలంలో వెలువడిన రామాయణ, మహాభారతాలు ఆయా కాలాల నాటి ధర్మాలను, సామాజిక పరిస్థితులను ప్రతిబింబిస్తే, ఆధునిక యుగంలో మనిషి ఎదుర్కొంటున్న అస్తిత్వ పోరాటాన్ని, అంతర్గత శూన్యతను ప్రతిబింబించే కావ్యం అత్యంత ఆవశ్యకం. ఆ ఆవశ్యకతను తీర్చిన కావ్యమే 'విశ్వంభర'. అప్పటివరకు తెలుగులో వచ్చిన కవిత్వం ప్రధానంగా భావకవిత్వం, అభ్యుదయ కవిత్వం, దిగంబర కవిత్వం వంటి ఉద్యమాల చుట్టూ తిరిగింది. కానీ, ఈ వాదాలకు అతీతంగా, సమస్త మానవాళి చరిత్రను ఒక కాన్వాస్ మీద చిత్రించిన బృహత్తర ప్రయత్నం ఈ కావ్యం.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

2. కావ్య ఇతివృత్తం – మానవుడు

సాధారణ ఇతిహాసాలకు, విశ్వంభరకు ఉన్న ప్రధాన వ్యత్యాసం దాని నిర్మాణంలోనే ఉంది. ఈ కావ్యంలో రాముడు, కృష్ణుడు లాంటి నిర్దిష్ట దేవుళ్లు లేరు. అలెగ్జాండర్, అశోకుడు లాంటి రాజులు లేరు. 'సమస్త మానవ జాతి' ఈ కావ్యానికి ఏకైక హీరో. కాలగమనంలో మనిషి వేసిన ప్రతి అడుగూ ఒక ఘట్టం. మనిషి ఆశ, నిరాశ, ఆరాటం, పోరాటం, పతనం, ఉద్ధరణ.... ఇవే ఈ కావ్య ఇతివృత్తాలు.

కావ్య సంగ్రహం:

విశ్వంభర కావ్యం ఐదు దశలుగా సాగుతుంది. ప్రతి దశ మానవ జీవితంలో ఒక కీలక మలుపును ప్రతిబింబిస్తుంది.

మొదటి దశ – ఆవిర్భావం

సృష్టి ఆరంభం, భూమి పుట్టుక, ఆ తర్వాత మనిషి ఆవిర్భావం ఈ దశలో వర్ణించబడుతుంది. మనిషి ప్రకృతిలో ఒక భాగంగా పుట్టి, తన ఉనికిని నిలుపుకోవడానికి చేసిన పోరాటం ఇందులో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

రెండవ దశ – వికాసం

మనిషి తన మేధస్సుతో ప్రకృతిని అదుపులోకి తెచ్చుకునే క్రమం ఈ దశలో కనిపిస్తుంది. నిప్పు ఆవిష్కరణ, ఆయుధాల తయారీ, భాషా వికాసం వంటి అంశాలు మానవ పురోగతిని సూచిస్తాయి. మనిషి తన చేతులతో మట్టిని బంగారంగా మార్చే ప్రయాణాన్ని కవి హృద్యంగా వర్ణించారు.

మూడవ దశ – నాగరికత - సంస్కృతి

మనిషి సంఘజీవిగా మారి గ్రామాలు, నగరాలు నిర్మించాడు. కళలు, సంగీతం, సాహిత్యం వికసించాయి. అయితే అదే సమయంలో అహంకారం కూడా పుట్టింది. ప్రకృతిని దోచుకోవడం, తనను తాను సర్వోన్నతుడిగా భావించడం మొదలైంది.

నాలుగవ దశ – సంఘర్షణ

ఈ దశ కావ్యంలోని అత్యంత కీలక ఘట్టం. మతం, కులం, ప్రాంతం పేరుతో మనిషి మనిషిని ద్వేషించడం, యుద్ధాలు చేయడం చిత్రించబడింది. విజ్ఞానం పెరిగినా విచక్షణ తగ్గిన పరిస్థితిపై కవి ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. మనిషి సృష్టించిన విజ్ఞానం అతడినే నాశనం చేసే స్థాయికి చేరడంపై తీవ్ర హెచ్చరికలు కనిపిస్తాయి.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

ఐదవ దశ – విశ్వజనీనత

చివరి దశలో మనిషి తన తప్పులను గ్రహించి, శాంతి మార్గాన్ని అన్వేషిస్తాడు. దేశం కంటే మనిషి ముఖ్యం, మతం కంటే మానవత్వం ముఖ్యం అనే భావన స్పష్టంగా ప్రతిఫలిస్తుంది. స్వార్థాన్ని విడిచి, పరోపకారాన్ని ఆశించే మనిషే నిజమైన విశ్వంభరుడిగా మారుతాడని ఈ దశ సందేశం.

3. కాలము - ప్రకృతి

దీని పరిధి ఒక దేశానికో, ఒక ఖండానికో పరిమితం కాదు. సృష్టి ఆరంభం నుండి నేటి అణుయుగం వరకు సాగిన 'కాలం' ఈ కావ్యానికి నేపథ్యం. భూమి ఒక విశాలమైన రంగస్థలం. ఈ రంగస్థలం మీద మనిషి ఆడుతున్న నాటకమే ఈ కావ్యం.

అప్పుడెప్పుడో నేను పుట్టకముందు___
చిలకల ముక్కుల్లో
చిగురు తొడిగిన పలుకులు;
సుడిగాడ్పుల రెక్కల్లో
పడగలెత్తిన రొదలు -
ఒకటేనేమో :
ముసుగుటాకుల్లో దాగిన
చెట్లముఖాలను మాడ్చే మండుటెండా
మాడిన చెట్ల చెక్కిళ్ళను తడిమి
మళ్ళీ మెరుగుపెట్టే పిండివెన్నెలా -
ఒకటేనేమో :
పొడుపుకొండమీద
శిరసు జెండా ఎత్తి
అడుగేసిన ఉదయం;
పడమటి ఉరికంబం మీద
వెలుతురు తలను వేలాడదీసిన (పేజి 3)

ఈవిధంగా కావ్యం ప్రధానంగా వివిధ ఖండికలుగా విభజించబడింది. ఒక్కో ఖండిక మానవ చరిత్రలోని ఒక్కో పరిణామ దశను సూచిస్తుంది. భౌతిక పరిణామం ఒకవైపు, మానసిక పరిణామం మరోవైపు సమాంతరంగా నడుస్తాయి.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

4. మానవ పరిణామ క్రమం - శాస్త్రీయ, చారిత్రక దృక్పథం

సినారె కేవలం కవిగానే కాకుండా, ఒక ఆంత్రోపాలజిస్ట్ (మానవ శాస్త్రవేత్త), చరిత్రకారుడి దృక్పథంతో ఈ కావ్యాన్ని రచించారు. డార్విన్ జీవపరిణామ సిద్ధాంతం, కారల్ మార్క్స్ చారిత్రక భౌతికవాదం వంటి శాస్త్రీయ దృక్పథాలు ఈ కావ్యంలో అంతర్లీనంగా కనిపిస్తాయి.

ఇప్పుడు తెలిసింది
నిప్పును ఊదేసే నీరుంటుందని
నీటిని ఎగరేసే నిప్పుంటుందని
పూలను వాడించే ముళ్ళుంటాయని
ముళ్ళను ప్రశ్నించే పూలుంటాయని.
ఇప్పుడు తెలిసింది
గుడ్డిచీకటికి
ఆకాశమంతా కోటి కళ్ళుంటాయని
సూర్యచంద్రుల్ని చప్పరించి వదిలేసే
సూక్ష్మ శక్తులుంటాయని.
అడుగు నేలపైఉందని యవ్వనం
అడుసులోకి దిగబడుతుందని.
నిత్యదీపమని అనుకున్న జీవితం
లిప్తలో ఆరిపోతుందని. (పేజి 17)

4.1. ఆదిమ దశ - అజ్ఞానం నుండి అన్వేషణ వైపు

తొలినాళ్ళలో మనిషి ప్రకృతికి బానిస. ఉరుముకు భయపడ్డాడు, మెరుపును చూసి వణికాడు. చీకటిని చూసి దడుచుకున్నాడు. కానీ మనిషిలోని మేధస్సు నిద్రపోలేదు.

మట్టిలోంచి లేచాడు మనిషి, మట్టిని తన కన్నులతో చదివాడు.

అంటూ సినారె, మనిషి ప్రకృతిని అర్థం చేసుకోవడానికి చేసిన తొలి ప్రయత్నాలను వర్ణిస్తారు. జంతువుల నుండి మనిషిని వేరు చేసింది కేవలం రెండు కాళ్లపై నిలబడటం కాదు, 'ఆలోచించడం'. ఆ ఆలోచనే అన్వేషణకు నాంది పలికింది.

4.2. నాగరికతకు తొలి మెట్లు: నిప్పు - చక్రం

చరిత్రలో మనిషి సాధించిన రెండు అతిపెద్ద ఆవిష్కరణలు నిప్పు, చక్రం.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

నిప్పు: అడవి కాలిపోతుంటే భయపడిన మనిషి, ఆ నిప్పును తన నియంత్రణలోకి తెచ్చుకున్న ఘట్టం చారిత్రాత్మకం. నిప్పు కేవలం ఆహారాన్ని ఉడికించడానికి, చలిని కాచుకోవడానికి మాత్రమే కాదు; అది మనిషిలోని చైతన్యానికి, జ్ఞాన జ్వాలకు ప్రతీక అని సినారె వివరిస్తారు.

చక్రం: చక్రం ఆవిష్కరణ రవాణా వ్యవస్థనే మార్చేసింది. గతిశీలతకు (Dynamism), ప్రగతికి (Progress) చక్రం ఒక రూపకం (Metaphor). చక్రంతో పాటు కాలం కూడా వేగంగా పరుగులు తీయడం ప్రారంభించింది.

4.3. వ్యవసాయం - స్థిర నివాసం

సంచార జీవిగా ఉన్న మనిషి, నదీతీరాల్లో వ్యవసాయం చేయడం ప్రారంభించాడు. విత్తనం నాటి, అది మొలకెత్తే అద్భుతాన్ని చూసి పులకించాడు. వ్యవసాయం మనిషికి 'స్థిరత్వాన్ని' (Stability) ఇచ్చింది. గుహల నుండి గుడిసెల వైపు, గ్రామాల వైపు మనిషి ప్రస్థానం సాగింది. మట్టితో మనిషి ఏర్పరుచుకున్న ఈ పేగుబంధాన్ని సినారె అత్యంత ఆర్ద్రంగా వర్ణిస్తారు. "మట్టి మనిషికి తల్లీ, గల్లీ కూడా" అంటారు కవి.

4.4. భాష, కళలు - సంస్కృతి ఆవిర్భావం

బతకడానికి ఆహారం సరిపోవచ్చు, కానీ జీవించడానికి భావవ్యక్తీకరణ అవసరం. మూగ శబ్దాలు క్రమంగా 'భాష'గా మారాయి. తన ఆనందాన్ని, బాధను పంచుకోవడానికి మనిషి పాటను, నాట్యాన్ని, చిత్రకళను సృష్టించాడు. రాళ్ల మీద చెక్కిన చిత్రాలు కేవలం కళలు కావు, అవి మనిషి అస్తిత్వపు సంతకాలు అని కవి భావన.

5. తాత్వికత

ఈ కావ్యానికి అసలైన ఆయువుపట్టు ఇందులోని తాత్విక సంఘర్షణ. భౌతికంగా ఎంతో ఎదిగిన మనిషి, నైతికంగా ఎందుకు దిగజారుతున్నాడు? అన్నదే సినారె ప్రధాన ప్రశ్న.

ఎప్పుడు చినుకౌతుందో
ఎప్పుడు పిడుగౌతుందో
ఎప్పుడు అడుగేస్తుందో
ఎప్పుడు మడుగౌతుందో
ఎప్పుడు నవ్వుతుందో
ఎలా ఎలా నవ్వుతుందో.
తెల్లగా నవ్విందా
తెరచాపలెత్తే జ్యోత్స్నా సరిత్తులు.
నల్లగా నవ్విందా

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

నాగఫణాలెత్తే విషమరాత్రులు. (పేజి39)

5.1. శాస్త్ర సాంకేతిక శిఖరాలు

మానవుడు యంత్రాలను సృష్టించాడు, ఆకాశంలో పక్షుల్లా ఎగిరాడు, సముద్రపు అడుగుభాగాలను అన్వేషించాడు. తన మేధస్సు (Intellect) తో సాధ్యం కానిది ఏదీ లేదని మనిషి నిరూపించాడు. గ్రహాంతర యానాలు చేస్తూ విశ్వాన్ని తన గుప్పెట్లో పెట్టుకునే స్థాయికి ఎదిగాడు.

5.2. హృదయరాహిత్యం

ఇక్కడే ఒక విషాదం దాగి ఉంది. విశ్వాన్ని జయించిన మనిషి, తన పక్కనున్న సాటి మనిషి హృదయాన్ని గెలుచుకోలేకపోయాడు.

మనిషి తల ఆకాశాన్ని తాకింది, కానీ పాదాలు మాత్రం ఇంకా బురదలోనే ఉన్నాయి.

శాస్త్ర విజ్ఞానం మనిషికి సౌకర్యాలను ఇచ్చింది కానీ శాంతిని ఇవ్వలేదు. తన తోటి వారిని దోచుకోవడం, యంత్రాల మోజులో పడి మానవ సంబంధాలను మరచిపోవడం వంటి ఆధునిక పోకడలను సినారె కఠినంగా విమర్శిస్తారు. మస్తిష్కం లాజిక్ ను, గణితాన్ని, స్వార్థాన్ని ఆలోచిస్తుంది. హృదయం ప్రేమను, కరుణను, సానుభూతిని పంచుతుంది. ఆధునిక మానవుని మస్తిష్కం విపరీతంగా పెరిగిపోయి, హృదయం కుచించుకుపోయింది. ఈ రెండింటి మధ్య బ్యాలెన్స్ (సమతుల్యత) దెబ్బతిన్నప్పుడే యుద్ధాలు, వినాశనాలు సంభవిస్తాయని 'విశ్వంభర' హెచ్చరిస్తుంది.

6. అలంకార శిల్పం - భాషా సౌందర్యం

ఒక కావ్యం గొప్పది కావాలంటే అందులోని వస్తువు ఎంత ముఖ్యమో, శిల్పం కూడా అంతే ముఖ్యం. 'విశ్వంభర' శిల్ప సౌందర్యం అద్వితీయం.

ఎన్ని అంచులో రాగాత్మకు?
ఎన్ని అలలో నాదాత్మకు?
సభాసరసిలో విరిసింది పద్మంలా
సమరావనిలో మొరసింది శంఖంలా—
పంటచేలను పలికించింది ఏలలా
పాలనిదురను పిలిపించింది జోలలా
ఆలయాలను వెలిగించింది హారతిలా
ఆర్తిని అనువదించింది ఆర్ద్రకృతిలా
నిలిచింది ధరాగగనాలకు నిచ్చెనలా

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

కలిపింది అంతరంగాలను వంతెనలా
చొరబారింది స్థాణువుల్లో జీవలహరిలా
విరబూసింది గుబురుచీకటిలో దీపకళికలా
కరిగించింది కొమ్ములను మైనంలా
ఊగించింది పడగలను మంత్రంలా. (పేజీ 23)

అంత్యాను ప్రాసలతో ఒక ప్రవాహంలా సాగిపోతుంది సినారె గారి రచన. మరికొన్ని అలంకారాలను కూడా మనం పరిశీలిస్తే, అలంకారాల ప్రయోగంలో సినారె గారు ఒక నూతన ఒరవడి ప్రవేశపెట్టారు అని గుర్తించవచ్చు.

రూపకాలంకారం:

భూమిని తల్లిగా, ఆకాశాన్ని తండ్రిగా, కాలాన్ని ప్రవాహంగా చూపించారు. మనిషిని మట్టి, నక్షత్రాల సంగమంగా వర్ణించడం విశేష ఆకర్షణ.

ఉత్ప్రేక్షాలంకారం:

చీకటిని వెలుగును ఎదురుచూసే కలగా ఊహించడం కవి ఊహాశక్తికి నిదర్శనం.

దృష్టాంతాలంకారం:

క్లిష్టమైన తాత్విక విషయాలను సామాన్య జీవిత ఉదాహరణలతో వివరించారు.

6.1. ప్రతీకాత్మకత:

సూర్యుడు, చంద్రుడు, మట్టి, నిప్పు వంటి అంశాలు మానవ భావాలకు ప్రతీకలుగా నిలుస్తాయి. విశ్వంభర కేవలం కావ్యం కాదు. ఇది మానవ పరిణామ క్రమానికి అద్దం పట్టిన మహాకృతి. శాస్త్రీయంగా ఎంత ఎదిగినా మనిషి తనలోని మానవత్వాన్ని కోల్పోకూడదన్న సందేశాన్ని సినారె గారు ఇందులో నిక్షిప్తం చేశారు. భూమి అంటే విశ్వంభర. ఆ భూమిపై జీవించే ప్రతి మనిషి విశ్వాన్ని భరించగలిగేంత గొప్ప మనసుతో ఎదగాలన్నదే ఈ కావ్య పరమార్థం. అందుకే విశ్వంభర తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో శాశ్వతంగా వెలిగే జ్ఞానదీపంగా నిలుస్తుంది. కావ్యం ఆద్యంతం సినారె వాడిన ప్రతీకలు పాఠకులను మంత్రముగ్ధులను చేస్తాయి.

మట్టి: కేవలం భూమి కాదు, జీవనాధారానికి, సహనానికి, సృష్టికి ప్రతీక.

చీకటి: అజ్ఞానానికి, భయానికి ప్రతీక.

వెలుగు: జ్ఞానానికి, పురోగతికి ప్రతీక.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

యంత్రం: యాంత్రికతకు, మానవత్వ రాహిత్యానికి ప్రతీక.

6.2. వచన కవితా ప్రయోగం

గతంలో కావ్యాలు పద్యాల్లో ఉండేవి (ఉదా: శ్రీనాథుడి కావ్యాలు, విశ్వనాథ వారి రామాయణ కల్పవృక్షం). కానీ ఆధునిక కాలపు వేగానికి, వస్తువుకి పద్యం సరిపోదని గ్రహించిన సినారె, 'ముక్త ఛందస్సు' లేదా 'వచన కవిత' ను ఎంచుకున్నారు. అయితే ఇది సాధారణ వచనం కాదు. ఇందులో ప్రతి పదానికీ ఒక తూకం ఉంటుంది. ఒక అంతర్గత లయ ఉరకలు వేస్తుంది. దీనిని చదువుతున్నప్పుడు ఒక మహా సింఫనీ వింటున్న అనుభూతి కలుగుతుంది.

6.3. పద ప్రయోగ వైవిధ్యం

అచ్చతెలుగు పదాలలోని మాధుర్యాన్ని, సంస్కృత పదాలలోని గాంభీర్యాన్ని సినారె సమాన నిష్పత్తిలో వాడారు. భావ తీవ్రతను బట్టి ఆయన భాష పరుగుతీస్తుంది. వర్ణనల్లో మృదుత్వం, విమర్శల్లో తీవ్రత ఆయన పదాల కూర్పులో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

7. విశ్వమానవ సందేశం

'విశ్వంభర' ముగింపు ఒక గొప్ప ఆశావాదంతో సాగుతుంది. మనిషి ఎన్నో తప్పులు చేసి ఉండవచ్చు, తన గోతులను తానే తవ్వుకుని ఉండవచ్చు. కానీ మనిషి పట్ల సినారెకు అపారమైన విశ్వాసం ఉంది. సృష్టికి కిరీటం లాంటి మనిషి ఎప్పటికీ అంతరించిపోడు అన్నది కవి దృఢ నమ్మకం. మనిషి తన ఉనికిని కాపాడుకోవాలంటే తిరిగి తన మూలాల్లోకి వెళ్లాలి. ప్రకృతిని జయించడం కాదు, ప్రకృతితో సహజీవనం చేయడం నేర్చుకోవాలి. యంత్రాల వెనక పరిగెత్తడం ఆపి, మనుషుల మధ్య వంతెనలు నిర్మించాలి. కుల, మత, జాతీయ సరిహద్దులు లేని ఒక 'విశ్వ పౌరుడిగా' మనిషి ఎదగాలని విశ్వంభర ఆకాంక్షిస్తుంది. హృదయం, మేధస్సు ఏకమై కరుణతో కూడిన జ్ఞానం వికసించినప్పుడే ఈ భూమి మీద స్వర్గం సాక్షాత్కరిస్తుందని ఈ మహాకావ్యం చాటిచెబుతుంది.

8. చారిత్రక దృక్పథం

విశ్వంభర కేవలం ఒక వ్యక్తి కథ కాదు. ఇది సమస్త మానవజాతి ప్రయాణ గాథ. మనిషి మట్టిలో పుట్టి, ఆకాశమంత ఎత్తుకు ఎదిగిన క్రమంలో ఎదుర్కొన్న సంఘర్షణలు, సాధించిన విజయాలు, పొందిన అనుభూతులే ఈ కావ్య వస్తువు. విశ్వంభర కావ్యం ఆవిర్భవించడానికి గల కారణాలు, దాని వెనుక ఉన్న కవి ఆలోచనా ధోరణిని అర్థం చేసుకోవడం అత్యంత అవసరం.ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు చివరి దశలో తెలుగు సాహిత్యం అనేక మార్పులకు లోనవుతోంది. ఒకవైపు సంప్రదాయ పద్య కవిత్వం, మరోవైపు అభ్యుదయ, విప్లవ కవిత్వాల ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఇలాంటి కాలంలో సినారె గారు ఒక విశ్వజనీన భావనతో కూడిన కావ్యాన్ని అందించాలని సంకల్పించారు. ప్రాచీన కావ్యాలలో దేవుళ్లు, రాజులు ప్రధాన పాత్రలుగా నిలిచారు. కానీ ఈ కావ్యంలో సినారె గారు నాయకుడిగా మనిషినే ఎంచుకున్నారు. ఇందులో దేవతలు లేరు, అవతారాలు లేవు. కేవలం మానవుడి జీవన ప్రయాణమే ప్రధానాంశం.

Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2
INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021

సినారె కవిత్వంలో సామాజిక స్పృహ ఎప్పుడూ ఒక పాయలా ప్రవహిస్తూనే ఉంటుంది. విశ్వంభరలో మానవ చరిత్రలోని సామాజిక అన్యాయాలను ఆయన తీవ్రంగా ఎండగట్టారు. మనిషి సమూహాలుగా ఏర్పడిన తర్వాత 'నాయకత్వం' అనే భావన పుట్టింది. అది క్రమంగా 'రాజ్యాధికారం'గా మారింది. నా దేశం, నా భూమి, నా జాతి అనే సంకుచిత భావాలు సామ్రాజ్యవాదానికి దారితీశాయి. ఒకరి భూమిని మరొకరు ఆక్రమించుకోవడానికి జరిగిన రక్తపాతాలను, ప్రపంచ యుద్ధాల కరాళ నృత్యాలను సినారె నిలదీశారు. అణుబాంబుల సృష్టి మనిషి సాధించిన ప్రగతి కాదు, అది అతని వినాశనానికి అతనే రాసుకున్న మరణ శాసనం అని వివరిస్తారు. మనిషి తన స్వార్థం కోసం కులాలను, మతాలను ఎలా సృష్టించుకున్నాడో, వాటి పేరుతో సాటి మనిషిని ఎలా అణచివేస్తున్నాడో కావ్యంలో సునిశితంగా విమర్శించారు. మట్టి ముందు, మరణం ముందు అందరూ సమానమే అయినప్పుడు ఈ కృత్రిమ గోడలు ఎందుకు? అని కవి ప్రశ్నిస్తారు. ఈ ప్రపంచాన్ని నిర్మించింది రాజులు, చక్రవర్తులు కారు; చెమటోడ్చిన శ్రామికులు. ఎడారులను ఒయాసిస్సులుగా మార్చింది, రాళ్లను శిల్పాలుగా మలిచింది సామాన్యుడి శ్రమే. శ్రమదోపిడీని వ్యతిరేకిస్తూ, శ్రమజీవుల పక్షాన సినారె నిలబడిన తీరు ఆయనలోని మార్క్సిస్టు, సామ్యవాద భావజాలాన్ని స్పష్టం చేస్తుంది.

మనిషి పరిణామ క్రమం నుండి అంతరిక్ష అన్వేషణ వరకు సాధించిన ప్రగతిని కవిత్వ రూపంలో చూపించాలనే ఆలోచన ఈ కావ్యానికి మూలం. మానవుని అంతర్గత శక్తులు, ప్రకృతితో అతడికి ఉన్న సంబంధాన్ని విశ్లేషించడమే ప్రధాన ఉద్దేశ్యం. భౌతిక ఆలోచనలకూ, ఆధ్యాత్మిక చింతనకూ మధ్య సమన్వయాన్ని అన్వేషించడం ఈ కావ్య నిర్మాణంలో కీలక అంశం.పురాణాల కంటే విజ్ఞాన సత్యాలను ఆధారంగా తీసుకుని కవిత్వాన్ని నిర్మించడం సినారె గారి ప్రత్యేకత. మనిషి ఎవరు, ఎక్కడి నుండి వచ్చాడు, ఎక్కడికి వెళ్తున్నాడు అనే మౌలిక ప్రశ్నలకు సమాధానాల అన్వేషణగా ఈ కావ్యం సాగుతుంది. ఆనాటి సామాజిక సమస్యలు, రాజకీయ అస్థిరత, ప్రపంచ శాంతి వంటి అంశాలు కావ్యంలో అంతర్లీనంగా ప్రవహిస్తాయి.

డాక్టర్ సి. నారాయణరెడ్డి 'విశ్వంభర' కేవలం కాగితాలపై అక్షరాలతో అల్లబడిన కావ్యం కాదు; అది మానవ జాతి ఆత్మకథ. అది మన గతాన్ని చూపే దర్పణం, వర్తమానాన్ని ప్రశ్నించే కొరడా, భవిష్యత్తును నిర్దేశించే దిక్సూచి. ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో ఎన్నో ప్రయోగాలు జరిగి ఉండవచ్చు, కానీ వస్తు వైశాల్యంలో, భావ గాంభీర్యంలో, తాత్విక లోతుల్లో 'విశ్వంభర'ను మించిన కావ్యం మరొకటి రాలేదు అనడంలో ఎలాంటి అతిశయోక్తి లేదు.

జ్ఞానపీఠ్ పురస్కారం ఈ కావ్యానికి దక్కిన గౌరవం కంటే, ఈ కావ్యం ద్వారా జ్ఞానపీఠ్ పురస్కారానికి మరింత వన్నె వచ్చిందని చెప్పడం సబబు. మనిషి ఉన్నంత కాలం, ఈ భూమి (విశ్వంభర) ఉన్నంత కాలం సినారె 'విశ్వంభర' సజీవంగా, నిత్య నూతనంగా పాఠకులను మేల్కొల్పుతూనే ఉంటుంది. నిరంతరం స్ఫూర్తినిస్తూనే ఉంటుంది. ఇది తెలుగు జాతికి సినారె అందించిన అక్షర అక్షయపాత్ర. ఇది జాతి గర్వించదగ్గ, ప్రపంచం చదవదగ్గ మహా గ్రంథం.

INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021
Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2

9. మానవతావాది

నారాయణరెడ్డి గారు కేవలం మహాకవి మాత్రమే కాదు, గొప్ప **మహోపన్యాసకుడు** కూడా. ఆయన ఉపన్యాసంలో శబ్ద మాధుర్యం, భావ గంభీర్యం, కవితా పరిమళం ఉట్టిపడేవి. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు, చలనచిత్ర శతదినోత్సవాలు, స్వర్ణోత్సవాలలో ఆయన చేసిన వ్యాఖ్యానాలే ఇందుకు నిదర్శనం. ఆయన కీర్తి విశ్వవ్యాప్తమై మలేషియా, రష్యా, అమెరికా, ఇంగ్లాండు, ఫ్రాన్సు, కెనడా వంటి అనేక దేశాల నుండి ఆహ్వానాలు అందుకున్నారు. దేశవిదేశాలలో పర్యటించి, తన అనుభవాలను, అనుభూతులను అక్షరబద్ధం చేసి పాఠకులకు జ్ఞానానందాలను పంచారు. గుంటూరు నుండి ఢిల్లీ వరకు, మలేషియా నుండి అమెరికా వరకు అనేక జాతీయ, అంతర్జాతీయ సంస్థలు ఆయనను సత్కరించాయి.

ఆయన జీవితంలో కొన్ని ముఖ్య ఘట్టాలు చిరస్మరణీయమైనవి. 1955లో షామంజిల్‌లో నాటి ముఖ్యమంత్రి బూర్గుల రామకృష్ణారావు గారి సమక్షంలో 'నాగార్జున సాగర్' కావ్యగానం చేయడం, రష్యాలో లెనిన్ మృతదేహ దర్శనం, తన కూతురు గంగ వివాహ సందర్భంగా అడగకుండానే విశ్వనాథ గారు ఆశీస్సులతో పద్యాలు పంపడం వంటివి ఆయన జీవితపు ముఖ్య పుటలు. సిద్ధాంతాల పరంగా ఆయన గొప్ప **మానవతావాది**. అభ్యుదయ దృక్పథంతో సాగే పురోగామి. త్యాగశీలాన్ని ప్రశంసించే గుణపక్షపాతి.

10. పలువురి ప్రశంసలు:

- డాక్టర్ సి. నారాయణరెడ్డి గారి వ్యక్తిత్వాన్ని, కవితా వైభవాన్ని కీర్తిస్తూ సమకాలీన మహాకవులు చేసిన ప్రశంసలు ఆయన స్థాయిని తెలియజేస్తాయి:
- **"నవరసాలమూర్తి నారాయణరెడ్డి కీర్తి"** — *డా॥ దాశరథి*
- **"నీవు సుకవి జాతికెల్ల నిండు గర్వకారణము నీ సాహితి తెలుగమ్మకు నిచ్చపచ్చతోరణము నీ లేఖిని దాష్ట్యముతో నిత్యము సేయును రణము"** — *డా॥ వానమామలై వరదాచార్యులు*
- **"ఇతడహంకృతిదూరజీవితము వలచి నాచికొనె నాంధ్రజాతి మానసమునెల్ల నితిని మెచ్చుట తెలుఁగు భారతినిమెచ్చుటని తలంతురు సత్యధర్మాభిరతులు"** — *తెలుఁగులెంక శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తి*

అని పలువురి చేత ప్రశంసలు అందుకున్న డా.సి.నారాయణరెడ్డి గారు తెలుగువారి హృదయాలలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతారు.

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచి:

1. ఇనాక్, కొలకలూరి. సమీక్షణం.1987; జ్యోతిగ్రంథమాల.హైదరాబాద్.
2. ఎ.బి.కె. సాహిత్యకీయాలు. 1998; ప్రగతి పబ్లిషర్స్. హైదరాబాద్.
3. నరేందర్, కసప. శోధన - సాహిత్య వ్యాస సంపుటి. 2019. తెలుగు అసోసియేషన్ ప్రచురణలు. ఐ-హైదరాబాద్.
4. నారాయణరెడ్డి, సి. విశ్వంభర. 1990.మౌక్తిక ప్రచురణలు-హైదరాబాద్

Cover Page
DOI:http://ijmer.in.doi./2021/10.07.20.2
INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN:2277-7881; IMPACT FACTOR :7.816(2021); IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
Peer Reviewed and Refereed Journal: VOLUME:10, ISSUE:6(1), June: 2021
Online Copy of Article Publication Available: www.ijmer.in
Digital certificate of publication: http://ijmer.in/pdf/e-Certificate%20of%20Publication-IJMER.pdf
Scopus Review ID: A2B96D3ACF3FEA2A
Article Received : 10th June - Publication Date:30th June 2021

5. నిఖిలేశ్వర్. కవిత్వశోధన. డా. సి. చంద్రశేఖర రెడ్డి (సంపా.) 2013. ఎమెస్కో. దోమలగూడ - హైదరాబాద్
6. లలిత రామ్. చైతన్యప్రభ. 2006.నవోదయ బుక్ హౌస్ - హైదరాబాద్.
7. శరత్ బాబు, రామవరపు. శ్రీమద్రామాయణ కల్పవృక్ష కావ్య సౌరభం.1980.అజోవిభో కందాళం ఫౌండేషన్.
8. శివశంకర్, పాపినేని. నిసర్గ. 2019; నవచేతన బుక్ హౌస్.హైదరాబాద్.
9. శివారెడ్డి, ఎల్లూరి. సాహిత్యానువాదం - సమాలోచనం. (సంపా.) 2007. ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు - హైదరాబాద్.
10. సుజాతారెడ్డి, ముదిగంటి. అద్యతన దృష్టి.2014; రోహణమ్ ప్రచురణలు. హైదరాబాద్.